Ч. 152 Субота 11 (23) липня 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за зложеним оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостvах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Дальші вісти про акцию в справі язиковій. — Справа скликаня Ради державної. — Драйфусияда у Франциї. — Іспаньско-американьска війна.)

По причині бесіди міністра дра Бернрайтера виголошеної на засіданю ради промислової, в котрій він висказав вагу угоди з Угорщиною, відозвала ся N. fr. Presse і взиває ґр. Туна, щоби він упорядкував відносини в Австриї. Згадана ґазета доказує, що ґр. Тун не повинен вдоволити ся дотеперішними пробами, але вести переговори з партиями дальше, щоби осягнути їх взаїмне порозуміне. Правительство не доказало ще, що з причини відкиненя закона язикового виготовленого радником Штумом не має вже иншого виходу, як лиш замах державний, а так само не доказано, що з хвилею знесеня розпоряджень язикових Чехи розпочали би обструкцию подібну до тої, яку ведуть тепер Німці. Ґр. Тун не повинен длятого знеохочувати ся і уставати в акциї угодовій. — Може бути, що сей відзив найбільшого орґану німецкої опозициї означає вже, що преці межи Німцями настала инша гадка, і що они вже тепер скорше готові до якогось помиреня, як ще перед кількома днями. Але мимо того не треба забувати, що німецкі радикали все ще противлять ся всякій акциї правительства.

„Vaterland“ подає о конференциї правительства з делеґатами католицкої партиї людової комунікат, котрого зміст такий: Католицка партия людова бажала завсїгди ческо-німецкої угоди а ґр. Тун в тій самій цїли розпочав акцию угодову. Дух і змаганє єго проєкту представлено дуже фальшиво. Цїлий проєкт подано яко новий замах на Нїмців. Що-ж дивного, що ґр. Тун уважав в теперішній хвили за потрібне вислухати ради Нїмців, тих Нїмців, що завсїгди старали ся втихомиряти спір язиковий, та постановив переконати їх, що всї тенденцийні відомости о проєктї правительства суть видумані. Отсе причина конференциї з католицкою партиєю людовою. А що в тій партиї не засїдає нїякий посол з Чехії або Моравии, то не могло ходити о формальне вотум тої партиї, о відкиненє або приняте проєкту, лиш о предметову, спокійну і справедливу оцїнку намірень президента міністрів. Цїль ту осягнено в повнї.

N. fr. Presse довідує ся з кругів парляментарних, що правительство покинуло вже вповнї гадку скликаня Ради державної в серпни. Парлямент буде скликаний імовірно у вересни а перед сесиєю в тім місяци відбудуть ся знову конференциї правительства з поодинокими партиями; підчас перерви буде правительство вести переговори з угорским правительством.

Драйфус, Золя, Перре, Естергази і Пікарт — то імена чи радше особи, що нинї роблять найбільше заколоту в цїлій Франциї, а осередком того заколоту єсть все ще Драйфус, котрий сидить в кримiналї на Чортівскім острові коло побережа полудневої Америки. Ба не досить тих людий; арештоване Естергазого і Пікарта потягне за собою мабуть ще й богато нових арештовань. Розійшла ся вже чутка з Парижа, що там арештовано полковника Ганрі'го, а за сим мають піти ще й другі арештованя виднїйших людий, котрі грали важну ролю в процесї Драйфуса, а котрі мали допустити ся фальшованя депеш. Сам Естергази обжаловує їх. Судия слїдчий переслухував вчера полковника Ганрі'го через дві години а відтак конферував довгий час з прокуратором. Пiсля „Figaro“ знайдено у Естергазого підчас ревізиї дома якийсь дуже важний документ. Взагалі цїла ся справа викликана засудом Драйфуса єсть дуже неясна, і можна лиш то сказати, що все ще й тепер одні стоять при тім, що Драйфуса засуджено невинно і що правдивих виновників треба шукати у висших кругах войскових.

Ґен. Шафтер прислав до Вашінґтону обширний рапорт о капітуляциї міста Сантхаґо де Куба і каже в нїм, що місто було так сильно укріплене, що Американцї, коли-б були хотїли взяти его приступом, були би стратили що найменше яких 500 людий. — Здає ся, що межи Американцями а повстанцями на Кубі прийшло до рішучого розриву. Після Evening Journ. мав проводир повстанців Ґарсія повідомити ґен. Шафтера, що повстанцї не хотять вже дальше дїлати спільно з Американцями, лиш будуть вести війну на власну руку. Ґарсія мав з своїм войском піти в гори.

Виїзд ґен. Мілеса з армією до Порторіко відложено знову, а то мабуть длятого, що департамент военний не може транспортовим кораблям дати відповідної ескорти. Часть армії призначена до Порторіко вже виїхала з Тампи, але задержить ся ще кілька днів в Кі-Вест. Виїзд ескадри Ватсона до іспаньского побережа назначений мабуть невідклично на день 26 с. м.

---

3)

Партия гри в кістки.

(З француского — Пр. Меріме.)

(Конець).

На другий день Ґабриеля була весела як звичайно; здавалось би, що забула о вчерашнім зізнаню Рожера. Він же сам зробив ся понурим, непривітним і дивним; ледве виходив з своєї комнати, уникав приятелїв і часто проводив цїлі дни, не промовивши й слова нї до кого. Я приписував єго смуток єго чувственности, честній вправдї, але пересаднїй і пробовав єго потїшити, але він відповідав сейчас, що єго товариш гри єму цїлком байдужний. Раз навіть пристрастно ударив на голяндский нарід і доказував менї, що в Голяндиї не може бути нї одного честного чоловіка. Однако потайки довідував ся о родинї голяндского поручника, але нїхто не міг єму подати певних вістий.

Шість тиждні́в пізнїйше переходив я дуже пізно попід єго вікна, і видячи в них сьвітло, зайшов позичити книжку. Рожера застав я як сидїв при столику і щось пильно писав. Майже не замітив мого приходу. Я сів при єго столику і дивив ся на него: черти лиця мав так змінені, що хто инший був би єго не пізнав. Нараз побачив я запечатаний вже лист до мене. Я взяв єго і отворив. Рожер доносив менї, що хоче зробити конець свому житю і давав менї кілька поручень. Коли я читав, він все писав: тепер прощав ся з Ґабриелею.... Можете собі уявити моє зачудованє і змішанє.

— Як, ти хочеш убити себе, а ти такий щасливий?

— Мій друже — відповів, печатаючи лист — ти нїчого не знаєш; мене не знаєш, я такий нужденний злочинець, що сам себе бриджу ся і горджу собою.

Тодї оповів менї цїлу пригоду при грі гранками. Слухаючи єго оповіданя, був я не менше тронутий від него — я не знав, що говорити, стискав єго руки, мав сльози в очах, але не міг слова промовити. Вкінци, прийшовши трохи до себе, почав я єму толкувати, що не зруйнував же він Голяндця в власної охоти і що лише раз зробив похибку, коли ішло о 25 наполеонів....

— Отже — скрикнув з огірченем — я малий злодій, а не великий. Я, що мав тiлько честилюбивости! Бути лиш маленьким злодієм!

І голосно розсьміяв ся.

Я заплакав.

Нараз отворили ся двері; війшла якась женщина і кинула ся в єго обійми: то була Ґабриеля.

— Прости менї — просила, стискаючи єго в цїлої сили — прости. Чую, що люблю лиш тебе. Люблю тебе тепер більше, як коли небудь перше. Скажи що схочеш, всьо зроблю. Буду навіть красти для тебе.

Рожер потряс головою з недовірєм, але єго чоло вияснило ся.

— Нї дитинко — сказав, відпихаючи єї лагідно — мушу конче відобрати собі житє. Надто богато терплю, не можу оперти ся болеви, який чую.

— Добре! Коли хочеш умерти, то умру з тобою. Без тебе нема у мене житя. Я відважна, стріляла вже нераз з рушницї, забю ся як инші. Впрочім яко давна артистка траґічна я привикла до того.

З початку мала сльози в очах, тепер розсьміяла ся і навіть Рожер усьміхнув ся.

— Ти сьмієш ся — крикнула, плескаючи в долонї і цїлуючи єго — ти не убєш ся!

І цїлувала єго заєдно та сьміяла ся, або плакала, або кляла як моряк, бо не належала до тих женщин, що боять ся різких слів.

Тимчасом я заволодів пістолетами та штилетом Рожера і сказав:

— Дорогий Рожере, маєш приятеля і женщину, що люблять тебе. Вір менї, можеш ще якийсь час бути щасливим.

Я вийшов, поцїлувавшись з ним, і лишив єго з Ґабриелею.

Здаєть ся, що ми були би що найбільше припізнили єго сумний намір, коли би не одержав від міністра маринарки приказу виїхати як перший поручник на фреґатї, котра мала виплисти на моря Індиї, перебивши ся через анґлїйску фльоту, що бомбардувала порт. Задача була незвичайно тяжка. Я витолкував

Новинки.

Львів дня 22-го липня 1898.

— **Затвердженє вибору.** Є. В. Цісар затвердив вибір Стан. Валя, властителя Чайкович на маршалка ради повітової в Рудках.

— **Іспит зрілости в жіночій семинариї учительскій у Львові** відбув ся під проводом радника шкільного дра Сев. Дністряньского в часі від 17 н. ст. червня до 13 н. ст. липня с. р. Іспит здавало 57 учениць звичайних і 102 екстерністок. Із звичайних учениць здало 37 з відзначенєм, 18 з добрим поступом, а 3 дістали поправку; з екстерністок здало: 15 з відзначенєм, 58 з добрим поступом, 16 дістало поправку, а 13 не здало. Язик викладовий руский і польский признано 53 ученицям звичайним і 4 екстерністкам, а язик викладовий лише польский 1 учениці звичайній і 69 екстерністкам.

— **З руских ґімназий.** До рускої академичної ґімназиї у Львові записало ся з початком I. півроку 1897/8 480 учеників, а з тих позістало при кінці II. півроку 428 (між ними 5 приватистів). Перший степень з відзначенєм одержало 34, перший степень 310 (+ один приватист), другий степень 32; третий степень 12; поправку з одного предмету одержало 33, іспит доповняючий 2 учеників.

Після стану родичів або опікунів були з поміж клясифікованих учеників синами або пупілями: селян або маломіщан — рільників 194; сьвященників 120; учителів народних 33; урядників державних 15; ремісників 10; учителів шкіл середних 7; дяків 6; сторожів і приватних слуг 6; зарібників 5; властителів реальности 3; почтарів, кондукторів почтових і дозорців при желїзници по 2; адвокатів, лікарів, урядників автономічних і міских, військових і кольпортерів по 1.

До рускої (другої) ґімназиї в Перемишли записало ся з початком першого півроку 1897/8 373 учеників (+ два приватисти), серед року прибуло 15 (+ один приватист), з тих при кінці I. півроку 1898 р. остало 361, між ними 2 приватних. Перший степень з відзначенєм одержало 43, першу клясу 266, поправку в однім предметі 19, другу клясу 18, третю клясу 12 учеників. Після стану родичів були з поміж клясифікованих учеників синами селян 138, сьвященників 89, міщан і ремісників 57, учителів народних 28, урядників 21, приватних офіциялїстів 5, слуг публичних 11, зарібників 3, властителів дібр 1, купців 1.

— **На курсах приготовляючих** до іспиту виділового для учителів шкіл народних, курсах заініціованих товариством педаґоґічним, педаґоґії і дидактики учити буде др. Александер Скурский, математики і фізики Василь Тисовский, історії природи Володимир Шухевич, ґеометриї і рисунків Юстин Головацкий. Управителем курсів є др. Александер Скурский, адміністрацию буде вести п. Тисовский.

— **В чотирокласовій школі міскій ім. Марк. Шашкевича у Львові** відбуло ся горжественне закінченє шкільного року минувшої пятниці. По богослуженю в Успенській церкви зібрали ся ученики і учениці (та школа мішана) в найбільшій сали і пописували ся співом та декламациями в рускім і польскім язиці. Відтак прочитано клясифікацию а предсідатель сеньор Ставропиґії др. Шараневич обділював ліпших учеників і учениці нагородами пильности. Школа ім. Шашкевича від часу директорства п. Ґамоти піднесла ся завдяки его неутомимій праци і заходам; фреквенция збільшила ся а і в науках видко більший поступ.

— **Конкурс.** В інтернаті рускої Бурси стрийскої може найти в слідуючім році шкільнім 30 питомців учеників шкіл середних і IV-ої кляси школи народної цїлковите приміщенє за місячною оплатою 15 зр., котра однакож в случаю ноторичного убожества а заразом доброго поведеня в науках може бути знижена. — Рефлектуючі о приняте своїх дітий родичі мусять вписати ся в члени товариства (вкладка річна 3 зр.) і мають внести свої поданя найдальше до 31 н. ст. липня на руки проф. Юліяна Костецкого, а яко прилогу залучити: 1) декларацию, котрою з'обовязують ся до оплати умовленої квоти з гори; 2) сьвідоцтво убожества, єсли просять о знижене оплати; 3) сьвідоцтво шкільне з послїдного півроку і 4) 20 кр. на рекомандовану відповідь. Ученики, що були сего року в інтернаті, мають першеньство і ті мають предложити лише декларацию. Приняті питомці мають мати достаточне число біля і то значеного, дві пари обуви, ковдру, подушку, зложити при вступі 1 зр. за знищене інвентаря, 50 кр. до 1 злр. на средства наукові і 2 злр. на праня.

— **Бомбардоване міст і смерть від куль.** Бомбардованя не можна збути чим небудь — говорив Наполеон. Правдивість сего виреченя ствердили недавно в Америці. Кількаразове бомбардоване Сан-Хаґо на Кубі коштувало доси американьский скарб 5 мілїонів франків, але й то ще не конець. Вага гарматних набоїв, кинених доси на Сантхаґо і околичні форти, виносить 400.000 кільограмів зелїза і стали. Помимо то іспаньскі фортифікациї не упали ще під таким тягаром. Повисші цифри не є зовсім високі; справозданя з воєн біжучого столїтя виказують цифри о много висші. В часї облоги Штрасбурга кинено на місто 193.000 гарматних вистрілів на те, щоби убити 300 осіб з людности, що виносила 65.000 душ. В часї недавної війни на Мадаґаскарі французкі батериї бомбардували безустанно форт Манїйаканобріяномба. Кинено на него звиш 200 бомб не числячи звичайних куль з гармат всілякого рода. А однак заподіяні шкоди були так незначні, що коли войско французке заняло місто, за два дни направлено цїле знищенє, яке вчинила цїлотиждневa бомбардация. Так само стоїть дїло з кулями карабіновими. Аби убити одного жовніра і при нинїшнїм улучшеню пальним оружю треба 300 куль карабінових. Давнїйше бувало инакше. Саский маршалок говорив звичайно, що до убитя чоловіка в битві треба тілько олова, кілько важить сам убитий. В часї війни французско-нїмецкої около 250 вистрілених куль припало на одного убитого жовніра. В битві під Сольферіно вистрілено 8,400.000 набоїв, коли число убитих було до 2.000 а ранених до 10.000. На кождого отже раненого жовніра випадає 608 карабінових вистрілів, а на кождого убитого 4.200. Позаяк вага тодїшної кулї виносила більше менше 30 ґр., то в битві сїй зужито аж 126 кільоґрамів олова на убите одного жовніра.

Телєґрами.

Гавана 22 липня. Американьскі кораблї коло Манценїльо бомбардували там гелїоґрафічну вежу і наробили богато шкоди.

Петербург 22 липня. Приїхала тут болгарска княжа пара з сином Борисом. На двірци в Петергофі повитали їх великі князі і великі княгинї та міністри. В честь їх відбував ся обід, на котрім були цар, цариця і цариця вдова.

Мадрид 22 липня. Нинї має тут приїхати ґен. Палявіеха (Palavieja), котрий має обняти теку міністра війни в новім, национальнім, кабінетї. Кажуть, що до нового міністерства війде також ґен. Вайлер. Вість о арештованю Вай-

---

єму, що ліпше честно полягти від англійскої бомби, як самому собі відбирати житє без слави і пожитку для вітчини. Обіцяв жити. З сорок тисяч франків роздав половину окалїчілим морякам або вдовам і сиротам маринарским. Решту лишив Ґабриели, котра спершу присягла ужити тих гроший лише на добродійні цїли. Мала бідна намір додержати слова; але то постановленє тревало у неї коротко. Пізнїйше довідавєсь я, що жертвувала кілька тисячів франків на бідних, а за решту накупила лахів.

Ми оба з Рожером всїли на красну фреґату „Ґалятея". Наші люди були хоробрі, вправлені і точні. Але комендант був великий незнайко, що рівнав себе до Барта, бо дуже кляв, говорив лихо по французски і нїколи не учив ся теориї свого званя, а з практики знав его також не богато. Однако з початку сприяло нам щастє. Ми виплили щасливо з порту завдяки вітрови, котрий примусив англійску фльоту виплисти на повне море, і зачали нашу подорож від спаленя англійскої корвети і корабля торговельної компаниї при берегах Портуґалії.

Поволи плили ми до Індийского моря спинювані вітрами і хибними маневрами капітана, що збільшував своєю незручностию небезпечности виправи. То натискані переважаючими силами, то гоначи ся за купецкими кораблями переживали ми кождого дня якісь нові пригоди. Але нї ті всїлякі небезпечности нї утомленє викликане правленєм фреґатою не відвели Рожера від сумних гадок. Він, що колись вважав ся найдїльнїйшим і найліпшим офіцыром в нашім порті, обмежив ся тепер лиш на повненє обовязку. Коли его служба скінчила ся, замикав ся в своїй комнатї без книжок і без паперу; цїлі години проводив лежачи на тапчані і не міг заснути.

Одного дня видячи его пригноблене, осьмілився я сказати:

— До сто вітрів, друже, сумуєш не знати чого. Ошукав грубого Голяндця о двайцять пять наполеонів, добре! — але чого побивати ся як би тут ішло о мілїони. Отже скажи менї, коли ти любив ся в префектовій, не докоряла тобі совість? Атжеж она більше варта як двайцять пять наполеонів.

Він обернув ся на своїм сїннику і нїчого не відповів.

Я говорив дальше:

— Остаточно твій злочин, як его називаєш, походив з честних спонукань і з твоєї доброти.

Відвернув голову і поглянув на мене як скажений.

— Так, бо вкінци колиб ти був програв, то що було би стало ся з Ґабриелею? Бідна дівчина була би продала для тебе послїдну сорочку. Колиб ти був програв, була би попала в нужду... Отже для неї, в любови до неї ти прогрішив ся. Суть люди, що убивають ся з любови... Ти зробив більше. Для чоловіка як ми, треба більше відваги... аби красти — просто сказавши — нїж аби убити себе.

— Може тепер — сказав до мене капітан перериваючи своє оповіданє — видаю ся вам сьмішним. Але кажу вам, що моя приязнь додала менї в тій хвили вимови, якої тепер не маю і до сто чортів я вірив в то, що говорив. Ах, тодї був я молодший!

Рожер якийсь час мовчав, відтак подав менї руку.

— Друже — сказав з напруженєм — маєш мене за ліпшого як я є. Я нужденний драб. Коли я обманював Голяндця то гадав лише о двайцятьох пятьох наполеонах, о нїчім більше. Я цїлком не гадав о Ґабриелї і тому горджу собою. Цїнити свою честь менше як двайцять пять золотників!... Яка підлість. Так, я був би щасливий, колиб міг сказати: „Я крав, аби видобути Ґабриелю з нужди"... Нї, нї, я не гадав о нїй... Не бачив єї в тій хвили... Я був грачем... злодієм, крав гроші для себе і то так мене затуманило, так упідлило, що вже нинї не маю відваги анї любви... жию і не гадаю о Ґабриелї... зі мною всьо скінчило ся.

Видавав ся таким нещасливим, що коли би мене був попросив о пістолети, то я здаєсь був би єму їх подав.

Одної пятниці, в слїдуючий день, побачили ми велику англійску фреґату „Альцест", що гнала ся за нами. Мала пятьдесять вісім пушок, о двайцять дві більше як ми. Ми розпяли всї вітрила, аби утечи перед нею, але гнала скорше і наближала ся з кождою хвилею. Ясно було, що перед ночию прийде до нерівної борби. Наш капітан візвав Рожера до своєї комнати і наряджували ся довгої пів години. Відтак Рожер вийшов, віднайшов мене на покладї і взяв на бік.

— За дві години — сказав — розпічне ся битва. Наш мнимий сьмільчак стратив голову. Можна було зробити двояко: або дождати ворога, а відтак ударити на него з соткою хоробрих хлопців, або — що також не зле хоч досить трусливе — кинути в море часть пушок. Тодї наш корабель о много лекший, міг би підсунути ся під береги африканьскі. Англїєць боячи ся мілких місць дав би нам спокій. Але наш.... капітан нї трус нї герой: дасть ся знищити здалека пушками і по кількох годинах борби піддасть ся з честию. Тим гірше для вас: ждуть вас понтони Порсмавсу. Що-до мене не хочу їх бачити.

— Може — відповів я — наші перші стріли зроблять тілько шкоди ворогови, що за-

лера есть неправдива; він був сими днями у королевої-реґентки і висказав їй свою преданність для королівства.

Петербург 22 липня. Journ. de Ptbg витае дуже сердечно болгарску княжу пару і доказуе, що найвисшою цїлею князя есть добро его краю, котрий так тїсно есть сполучений з Росиею. Молодий князь, Борис, похрестник царя, котрий серед так памятних обставин перейшов на православие, есть новою звязию межи Росиею а болгарским народом.

Переписка зі всїми і для всїх.

Оповістка.

Реальність на продаж: хата о 3 комнатах з двома ґанками, кухня і комора, стайня і стодола, цїла забудована нова, вісїм лїт як побудовано; сад, 60 красних дерев овочевих; положене коло гостинця. До того 12 морґів поля з обсївами зимовими і ярими. Можна купити за 1.800 зр. лиш за готівку. Довідати ся можна у С. Василишиного в Камени почта Петранка.

Цікавий з Борислава: Що то есть „пеґамоїд?“ — Вже по вiдданю попередної відповіди до друку, спостерегли ся ми, що зле зрозуміли Ваше питане, а іменно, що слово: „пеґамоїд“ в поспіху хибно прочитали і взяли за „перґамоїд“. Длятого і сказали ми там, що може хтось так назвав собі свій винахід робленя якимсь способом т. зв. шкірянного паперу або перґаміну. Цїла відповідь для Вас вийшла для того хибно, бо відносить ся до зовсїм чогось иншого, а не того, о що Ви дійстно питаете. Нас ще й то збаламутило, що Ви самі говорите про перґамін. Тимчасом „пеґамоїд“ есть зовсїм щось иншого. Сего року появив ся в торговли рід, так сказати би, якоїсь церати, званої „пеґамоїдом“. Есть то винахід дійстно анґлїйский і той пеґамоїд виробляе лиш одна фабрика в Льондонї, котра мае свій головний склад для цїлої Австриї лиш у Відни. Пеґамоїд після свого вигляду держить, так сказати би, середину межи звичайною цератою а т. зв. лїнолеум. Церати робить ся в той спосіб, що полотно, бархан або флянелю потягае ся родом покосту, котрому надае ся всїлякої краски і малюе ся або руково або машинами всїлякі взірцї. Покіст той творить на тканинї рід більше або менше пружливої шкірки, котра або дае ся вигинати на всї боки, або зігнена пукае і лущить ся. Лїнолеум знов есть то мішанина покосту з мілко розмеленим корком, наложена грубою верствою на тканину і припрасована до неї машиною. Отже щось подібного як церата і лїнолеум есть і „пеґамоїд“. І пеґамоїд мае за підкладку якусь ткань, але маса на нїй так добре наложена і так тїсно сполучена з нею, що трудно розпізнати і віддїлити одну верству від другої, масу від ткани. Пеґамоїд виглядае дійстно як шкіра, есть далеко міцнїйший як церата, дае ся натягати на всї боки і не пукае, а вода, чи студена, чи горяча, ему зовсїм не шкодить. З чого той пеґамоїд робить ся — се есть тайною фабрики і сего вже очевидно не можемо Вам сказати. Здаесь, що то мусить бути також рід якогось покосту, котрого склад есть як-раз тайною фабрики. Самої маси, чи як Ви кажете, плину, не виробляють на продаж, бо она би впрочім нїкому до нїчого не придала ся. Штука і тайна робленя пеґамоїду лежить не лиш в самім вироблюваню покосту, але й в споюваню его з тканею майже в одну цїлість та в его апретурі, т. е. в тій остаточній роботі, котра надае фабрикатови зверхного вигляду. Пеґамоїд виробляють у всїляких красках: чорний, оріховий, червоний, бордо, синий, голубий, жовтий і бронзовий виглядаючий так як би позолочувана шкіра. Апретурою надають ему вигляд горошкованої шкіри або шкіри крокодилевої. Машинами витискають на нїм всїлякі прекрасні взірцї (десенї) і він виглядае дійстно пречудно. Его стали уживати замість церати до вибиваня крісел, фотелїв і соф, до оправи книжок замість дійстної шкіри, до всїляких виробів ґалянтерийних і т. п., а винохідець і фабрикант заробляе на нїм міліони. Пеґамоїд платить ся тепер досить дорого, по 2 зр. 50 кр., 3 зр. і більше за метер. Его уживають також замість тапет до викладаня стін в комнатах, а у Відни, як кажуть, мае бути якась палата, в котрій н. пр. стіни одної комнати виложені голубом пеґамоїдом, обрамлені боками в кутах і попід стелю позолочуваними листвами; друга комната мае бути рожева і т. д. Однакож фабрика чомусь не може доси виробляти широкого пеґамоїду з взірцями і его н. пр. до більших меблїв годі уживати. Пеґамоїд появив ся вже й у Львові; его мають на складі торговля церат Крімера і спілка львівских столярів а може і ще хтось инший. Длячого его названо „пеґамоїд“ — сего вже не уміемо Вам сказати. Із сего всего зміркуете вже чи пеґамоїд міг би Вам бути до чогось придатний в копальни. Одежі або обуви з него не роблять, а впрочім хоч би й можна зробити, то она була би до копальнї за дорога. — **Ант. Забор. в Яв.:** Коли Ви там знайшли щось так цікавого в печері, то пришлїть нам ту масу в пуделочку — розуміе ся оплатїть почту — а ми Вам вже скажемо, що то есть, та не будете мати нїякого видатку на розбірку хемічну. Але то позвольте собі сказати: що би то і не було, то корова не буде давати від того молока, коли еї не погодуете сїном. То на всякий случай есть якась мінеральна маса, а від мінералу самого корові молока не прибуде. За розбірку хемічну треба би заплатити що найменше 2 зр. — **Петро Нед. в Устр.:** Ви мабуть ще не читали того, що ми вже раз відповіли. Не маемо анї часу анї охоти поправляти і доповняти ваше знане ботанїчної номенклятури. Що найбільше приймаемо до відомости і констатуемо, що Ви знаете латиньскі, нїмецкі і польскі назви ростин, а на диво лиш руских не знаете. Чи може длятого що Ви Русин? Як би так, то був би се один доказ більше, що з Русина родом може бути Нїмець, Поляк, Мадяр, Румун і все, хто що схоче, лиш не Русин з почутя і волї! Отже то Ваше якесь Hedisabum, то мабуть Hedysarum і по руски називало би ся тогди „Солодушка“. (А може Вам захотїло ся жартувати з нами і умисно перекручуете назви? Коли так то Ви удали ся на злу адресу). Назвою Orebis означае ся богато ростин, званих по руски „Зазулинцями“ або „Головеньками“. Ваше Sedum telebhonum (мабуть telephium) есть рід ростин, званих по руски „очиточниками“; по нїмецки зве ся та ростина так як Ви кажете Fetthenne. — **Лев. Клик. в Борт.:** Шкіл промислових есть богато і годі нам подавати тут услівя принятя до всїх. Есть н. пр. школа для промислу деревляного і школа гончарска в Коломиї, школа колодійства в Камінцї Струмиловій; школа ткацтва в Короснї, суть школи кошикарства, школи шевства і т. д. Скажіть до якого промислу Ви би мали найбільшу охоту а тогди можемо Вам порадити. Стипендиї не дістанете скорше, аж вступите до школи, а і тогди лиш під певними услівями і тогди, коли будуть якісь до роздачі.

☛ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

нехае погонї.

— Слухай, я не хочу бути плїнником, хочу згинути. Час, щоби я вже покінчив рахунки з собою. Коли на нещасте буду лиш ранений, дай менї слово, що вкинеш мене до моря. То есть ложе, де повинен умерти добрий моряк.

— Одурів! — крикнув я. — Даеш менї добре поручене!

— Виповниш обовязок доброго приятеля. Знаеш, що мушу умерти. Пригадай собі, що я не убив ся лише в тій надії, що погибну. Ну, обіцяй менї, о що тебе прошу, як нї то попрошу онтого там підофіцира, а він не відмовить менї.

Подумавши хвильку я сказав:

— Добре, ощаджу тобі болїв, як будеш смертельно ранений.

— Буду смертельно ранений або убитий.

Подав менї руку, я кріпко стиснув еї. Від тої хвилї був спокійнїйший і навіть якась веселість заяснїла ему на лици.

Около третої по полудни почали нас витати ворожі пушки. Тоді ми стягнули часть наших вітрил і почали відбивати ся. По годинї борби капітанови, що о всїм гадав не в пору, прийшло до голови іти приступом на Анґлїйців. Але ми мали вже богато ранених і убитих, а що жило, втратило свою первістну готовість і охоту до борби. Вкінци і корабель був ушкоджений і машти поломані. Коли ми розвинули вітрила, аби підплисти до Анґлїйців, повалив ся зі страшним лоскотом наш великий машт. „Альцест“ скористав з замішаня, яке тепер настало. Ударив на наш перед, де було лише дві пушки і перерізав корабель на двое. В тій хвили Рожер рубав грубі линви, котрі придержували трохи повалений машт. Чую як стискае менї сильно рамя, обертаю ся і бачу: лежить облитий кровію на покладї. Куля роздерла ему живіт.

Капітан прибіг до него.

— Що робити поручнику?

— Прибити нашу хоругов до тої решткп машту і вибити діри в корабли, аби як найскорше утонути.

Капітан відійшов зараз, не дуже мабуть утїшений тою радою.

— Тенер — сказав Рожер до мене — пригадай собі обітницю.

— Пождемо ще — відповів я.

— Кинь мене в море — крикнув страшно заклявши і хапаючи мене за поли мундура — кинь мене в море, не хочу бачити, як нам будуть забирати хоругов.

Двох моряків підійшло до него аби его занести на дно корабля.

— До пушок непотріби — заверещав — стріляйте і цїляйте в поклад. А ти, як не додержиш слова то проклену тебе і буду уважати за найтрусливійшого і найнужденнїйшого з людий.

Его рана була на певно смертельна. Я бачив, як капітанприкликав ад'ютанта і дав приказ піддати ся.

— Стисни менї руку — сказав я до Рожера.

В хвили, коли вивішувано сиґнал, що піддаемо ся....

* * *

— Капітане, кит по лївій руцї! — перебив хорунжий прибігаючи до нас.

— Кит? — скрикнув капітан урадований перериваючи оповіданє. — Скоро човен на море, човен! Всї човна на море. Гарпунів, шнурів! І так дальше, і так дальше.

І я не довідав ся, як умер бідний поручник Рожер.

За редакцию відповідае: Адам Креховецкий.

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).